

Ірина Ю. Штулер*

ДЕРЖАВНЕ ТА РЕГІОНАЛЬНЕ ІНВЕСТИВАННЯ У РОЗВИТОК КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ (ІНФРАСТРУКТУРНИЙ АСПЕКТ)

Стаття присвячена дослідженню державне та регіональне інвестування в розвиток конкурентоспроможності індустрії гостинності з урахуванням інфраструктурного аспекту.

Розвиток конкурентного середовища та наявність інфраструктурних можливостей є пріоритетним завданням для успішного розвитку будь якої галузі чи сектору. Саме тому першочерговою проблемою, яка потребує вирішення — це визначення державного та регіонального інвестування в розвиток конкурентоспроможної індустрії гостинності.

Встановлено, що оцінюючи національну конкурентоспроможність, багато економістів пов'язують цю концепцію з досягненням основних макроекономічних цілей, де еквівалентами державного інвестування є: загальнодержавний добробут; високий рівень життя громадян порівняно з іншими державами; підвищення рівня життя населення; справедливий розподіл національного багатства; наявність робочих місць тощо.

Доведено, що у перспективі параметри конкурентоспроможності, пов'язані з поняттям економічного успіху. Кожна галузь, в тому числі і індустрія гостинності, має власні правила конкуренції та власну ієрархію факторів, які найбільше або найменше сприяють встановленню конкурентної позиції в тому числі і в регіональному розподілі. З іншого боку, індустрія гостинності має певні переваги завдяки ключовим компетенціям, якими вона володіє саме в цьому регіоні, а конкуренти — ні (наприклад: споживачі, бренд, ліцензія, структура витрат тощо).

В статті визначено специфіку та особливості конкурентоспроможності індустрії гостинності, та аспекти її інфраструктурного забезпечення.

В процесі дослідження нами встановлено, що інфраструктурі аспекти державного та регіонального інвестування у розвиток конкурентоспроможності індустрії гостинності, опираються на дві підконцепції: порівняльна конкурентна перевага та теорія конкурентних переваг.

Проаналізовано зовнішні та внутрішні фактори державного та регіонального інвестування у розвиток конкурентоспроможності індустрії гостинності.

На основі аналізу зовнішніх та внутрішніх факторів державного та регіонального інвестування у розвиток конкурентоспроможності індустрії гостинності здійснено їх групування за категоріями: інновації, послуги, людські ресурси та витрати.

Ключові слова: конкурентоспроможність, розвиток, індустрія гостинності, державне регулювання, регіональне забезпечення, інвестиції.

Рис. 2. Літ. 10.

DOI: 10.32752/1993-6788-2023-1-260-28-35

Iryna Yu. Shtuler

STATE AND REGIONAL INVESTMENT IN THE DEVELOPMENT OF THE COMPETITIVENESS OF THE HOSPITALITY INDUSTRY (INFRASTRUCTURE ASPECT)

The article is devoted to the study of state and regional investment in the development of the competitiveness of the hospitality industry, taking into account the infrastructural aspect.

The development of a competitive environment and the availability of infrastructural capabilities is a priority task for the successful development of any industry or sector. That is why the pri-

* National Academy of Management. Ukraine.

mary problem that needs to be solved is the determination of state and regional investment in the development of a competitive hospitality industry.

It has been established that when assessing national competitiveness, many economists associate this concept with the achievement of the main macroeconomic goals, where the equivalents of public investment are: national welfare; high standard of living of citizens compared to other states; raising the standard of living of the population; fair distribution of national wealth; availability of jobs, etc.

It has been proven that in the long run the parameters of competitiveness are related to the concept of economic success. Each industry, including the hospitality industry, has its own rules of competition and its own hierarchy of factors that most or least contribute to establishing a competitive position, including in regional distribution. On the other hand, the hospitality industry has certain advantages due to key competencies that it possesses in this particular region that its competitors do not (eg: consumers, brand, license, cost structure, etc.).

The article defines the specifics and features of the competitiveness of the hospitality industry, as well as aspects of its infrastructural support.

In the process of research, we established that the infrastructure aspects of state and regional investment in the development of the competitiveness of the hospitality industry are based on two subconcepts: comparative competitive advantage and the theory of competitive advantages.

The external and internal factors of state and regional investment in the development of the competitiveness of the hospitality industry are analyzed.

Based on the analysis of external and internal factors of state and regional investment in the development of the competitiveness of the hospitality industry, their grouping was carried out by categories: innovations, services, human resources and costs.

Keywords: competitiveness, development, hospitality industry, state regulation, regional support, investments.

Peer-reviewed, approved and placed: 10.02.2023.

Постановка проблеми. В умовах глобалізаційних викликів та тривалої ескалації військового конфлікту на сході України та повномасштабної війни з 24 лютого 2023 року, коли середовище, в якому розвиток індустрії гостинності характеризується високим ступенем невизначеності та непередбачуваності, надзвичайно важливим є наявність їх державної та регіональної підтримки у різних формах, а особливо інвестування. Коло питань котрі порушені, щодень виникають та потребують нагального вирішення для індустрії гостинності; мають і загальнодержавне і регіональне значення, оскільки відображаються в першу чергу на конкурентоспроможності і національного господарства в цілому і галузі зокрема. Щоденні виклики, як правило, потребують залучення коштів, чи то власних, чи позикових. Рівні залучення коштів теж можуть бути різними, але першу чергу, це стосується державного та регіонального інвестування. Напрямки та обсяги використання коштів державного чи регіонального інвестування теж можуть бути різними. Загалом індустрія гостинності найбільше визначає ринкові орієнтири та зміни у конкурентних позиціях (це визначається різними індикаторами та вибором споживача). Наявність розвиненої інфраструктури сприяє розвитку індустрії гостинності та задає вектор державного та регіонального інвестування, що визначає актуальність дослідження.

Розвиток конкурентного середовища та наявність інфраструктурних можливостей є пріоритетним завданням для успішного розвитку будь якої

галузі чи сектору. Саме тому першочерговою проблемою, яка потребує вирішення – це визначення державного та регіонального інвестування в розвиток конкурентоспроможної індустрії гостинності. В умовах галузевого різноманіття та територіальних особливостей при визначенні стратегій чи програми розвитку конкурентоспроможної індустрії гостинності слід максимально враховувати взаємозв'язки всіх рівнів зі стратегічними чинниками. До таких чинників можна віднести: стратегією розвитку галузі чи сектору індустрії гостинності (надання послуг розміщення, послуг харчування; включає питні заклади, організацію заходів, парки розваг, транспорт, круїзні лінії, подорожі та додаткові галузі індустрії туризму) та стан зовнішнього середовища. Питання дослідження державного та регіонального інвестування в розвиток конкурентоспроможної індустрії гостинності дасть змогу максимально оцінити рівень порушених проблем.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значну увагу питанням дослідження розвитку конкурентоспроможної індустрії гостинності, державного та регіонального інвестування в розвиток конкурентоспроможної індустрії гостинності, інвестиційного забезпечення індустрії гостинності досліджували: Мазур В. [1], Шаповалова О. [2], Голод А. [3], Матвійчук Л. [4], Фонарьова Т. [5], Литвинець Л. [7] та інші.

Поряд з наявністю наукових робіт у цій сфері питання державного та регіонального інвестування в розвиток конкурентоспроможної індустрії гостинності малодослідженими, а особливо з урахуванням інфраструктурного аспекту даного питання. Оцінювання стану інфраструктурного забезпечення визначають ефективність розвитку конкурентоспроможної індустрії гостинності. Ці та інші важливі питання підтвердили необхідність дослідження.

Метою дослідження є узагальнення інформації про державне та регіональне інвестування в розвиток конкурентоспроможної індустрії гостинності з урахуванням інфраструктурного аспекту.

Основні результати дослідження. Сучасні показує практика ведення бізнесу підтверджує, що роль і значення інфраструктури є недооціненими у визначенні конкурентоспроможної індустрії гостинності.

Конкурентоспроможність стає дуже актуальною темою для кожного суб'єкта економіки незалежно від регіону чи напряму діяльності. Крім того, можна спостерігати еволюцію концепції від статичної конкурентоспроможності, під час якої конкурентна перевага отримувалась завдяки перевагам технічних факторів, до динамічної конкурентоспроможності, де ключовими факторами є: технічний прогрес, підвищення зарплати та сучасні методи управління. У цьому випадку конкурентна перевага включає показники національного економічного виміру такі як: зростання фінансових і продуктивних сил країни, показники освіти, безпеки, рівня життя тощо.

Оцінюючи національну конкурентоспроможність, багато економістів пов'язують цю концепцію з досягненням деяких основних макроекономічних цілей. Еквівалентами державного інвестування є:

- загальнодержавний добробут;
- високий рівень життя громадян порівняно з іншими державами;

- підвищення рівня життя населення;
- справедливий розподіл національного багатства;
- наявність робочих місць тощо.

Таким чином, конкурентоспроможність індустрії гостинності включають елементи продуктивності, ефективності та прибутковості. На державному рівні ці чинники самі по собі не є ціллю, а представляють засоби, за допомогою яких досягається реальна ціль постійного розвитку конкурентоспроможності індустрії гостинності.

Загалом, поняття конкурентоспроможності індустрії гостинності передбачає порівняння себе зі своїми конкурентами на відповідному ринку, на якому вони працюють, демонструючи здатність продавати продукти та послуги в умовах стабільного успіху або для того, щоб отримати або захистити сегмент ринку індустрії гостинності.

У середньостроковій або довгостроковій перспективі інші параметри конкурентоспроможності, пов'язані з поняттям економічного успіху, що підпорядковується державному параметру «ринковий сегмент». На стабільному національному ринку конкурентоспроможне підприємство індустрії гостинності з великою або зростаючою часткою ринку автоматично має стабільні позитивні прибутки, сучасну технологію, правильну організацію виробництва та/або збуту.

Кожна галузь, в тому числі і індустрія гостинності, має власні правила конкуренції та власну ієрархію факторів, які найбільше або найменше сприяють встановленню конкурентної позиції в тому числі і в регіональному розподілі. З іншого боку, індустрія гостинності має певні переваги завдяки ключовим компетенціям, якими вона володіє саме в цьому регіоні, а конкуренти — ні (наприклад: споживачі, бренд, ліцензія, структура витрат тощо).

Відповідно, що вищезазначеного питання державного та регіонального інвестування вимагають наявності злагодженої взаємодії всіх стейкхолдерів процесу розвитку конкурентоспроможності індустрії гостинності. При цьому слід відмітити, що конкурентоспроможність індустрії гостинності має свою специфіку та особливості, а її інфраструктурне забезпечення характеризується наступними аспектами. (рис. 1).

Досліджуючи інфраструктурні аспекти державного та регіонального інвестування у розвиток конкурентоспроможності індустрії гостинності зауважимо, що вони опираються на дві підконцепції:

1. порівняльна конкурентна перевага. Теорія порівняльних переваг, висвітлює вирішальний вплив надлишку дешевих ресурсів у національній економіці на її структуру, що глибоко та негативно позначилося на спеціалізації національної економіки та недоцільне інвестування. Такий підхід до визначення обсягів та напрямів державного інвестування у розвиток конкурентоспроможності індустрії гостинності є повністю застарілим та принципово суперечить реаліям сучасної економік;

2. теорія конкурентних переваг натомість пропонує динамічний, переважно мікроекономічний (регіональний) підхід, який підкреслює той факт, що ефективна спеціалізація індустрії гостинності залежить, головним

чином, від конкурентоспроможності фірм, які її представляють як на національному, так і на міжнародному ринку. А також від швидкості, з якою індустрія гостинності засвоює технічний прогрес, тобто від їх інноваційного потенціалу.

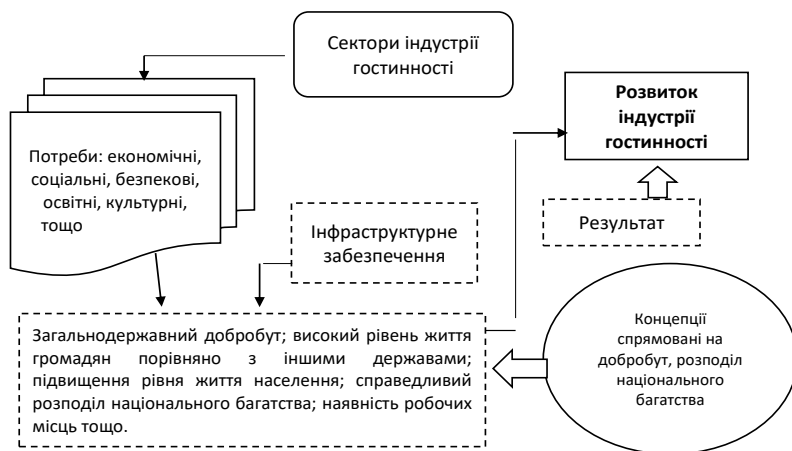

Рис. 1. Розвиток конкурентоспроможності індустрії гостинності (інфраструктурний аспект), побудовано автором

Індустрія гостинності все більше і більше стикається з ростом конкуренції на глобальному рівні, швидким розвитком технологій і більших очікувань від клієнтів. До прикладу більшість готельних компаній покращили сервіс, підвищили якість і знизили витрати. Таких змін вдалось досягти завдяки виваженій політиці державного та регіонального інвестування у розвиток конкурентоспроможності індустрії гостинності.

Специфіка діяльності індустрія гостинності визначає обсяги та напрями державного та регіонального інвестування, зокрема виокремлюють внутрішні та зовнішні фактори. Зважаючи на інфраструктурний аспект до факторів державного та регіонального інвестування входять чинники, які визначаються інвестором (фізичною чи юридичною особою), а також фактори зовнішнього середовища.

Таким чином до внутрішніх факторів державного та регіонального інвестування з огляду на інфраструктурний аспект відносять:

- матеріально-ресурсне забезпечення;
- людський та природний потенціал;
- рівень фінансового забезпечення;
- рівень кваліфікації персоналу
- мотивація та цілеспрямованість,
- традиції, бренд
- відповідність соціальному середовищу тощо.

Група зовнішніх факторів державного та регіонального інвестування з огляду на інфраструктурний аспект містить такі складові:

- технологія та інформаційне забезпечення галузі;

- законодавче середовище,
- рівень розвитку інфраструктури,
- система державної підтримки,
- природньо-ресурсні умови тощо.

Проаналізувавши зовнішні та внутрішні фактори державного та регіонального інвестування у розвиток конкурентоспроможності індустрії гостинності можна помітити, що внутрішні фактори вважаються важливішими за зовнішні. Виняток становить попит, який все ще оцінюється більшістю як такий, що відіграє важливу роль у здобутті поточної позиції на ринку, а особливо ринку індустрії гостинності. Більшість менеджерів зазначають, що їхні зусилля щодо конкурентоспроможності були зосереджені на наданих послугах, тарифах, контролі над витратами та просуванні, і це не було пов'язано з державним чи регіональним інвестуванням.

Відзначаючи рівень законодавства, наявну інфраструктуру та етику бізнес-середовища можна помітити кореляцію, що показує, що вказані фактори розглядаються переважно як перешкоди в досягненні цілей розвитку конкурентоспроможності індустрії гостинності, ніж сприятливі фактори. А фінансові, матеріальні та технологічні ресурси є важливими для отримання конкурентної переваги, а для конкурентоспроможності : тарифи, витрати, послуги та просування.

Отже, можемо стверджувати, що наші гіпотези багато в чому правильні. В індустрії гостинності існують фактори, які впливають на конкурентоспроможність і стратегічну орієнтацію.

Проаналізувавши зовнішні та внутрішні фактори державного та регіонального інвестування у розвиток конкурентоспроможності індустрії гостинності можемо згрупувати їх у чотири категорії, що представлені на рис.2.

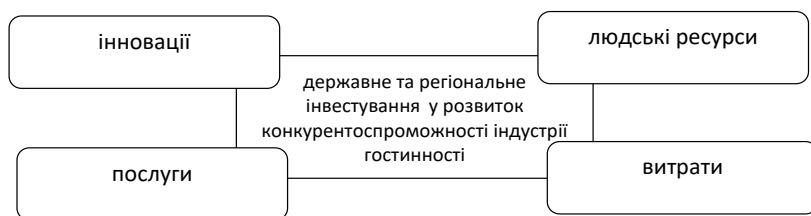

Рис. 2. Категорії впливу на державне та регіональне інвестування у розвиток конкурентоспроможності індустрії гостинності, побудовано автором

Висновки. Розвиток конкурентного середовища та наявність інфраструктурних можливостей є пріоритетним завданням для успішного розвитку будь якої галузі чи сектору.

Окреслена проблема вимагала окремої уваги оскільки інфраструктурний аспект державного та регіонального інвестування в розвиток конкурентоспроможності індустрії гостинності є основою для розробки пропозицій щодо їх розвитку. Відповідно, у статті узагальнено інформацію про державне та регіональне інвестування в розвиток конкурентоспроможності індустрії гостинності з урахуванням інфраструктурного аспекту.

В процесі дослідження нами встановлено, що інфраструктурі аспекти державного та регіонального інвестування у розвиток конкурентоспроможності індустрії гостинності, опираються на дві підконцепції: порівняльна конкурентна перевага та теорія конкурентних переваг.

Проаналізовано зовнішні та внутрішні фактори державного та регіонального інвестування у розвиток конкурентоспроможності індустрії гостинності.

На основі аналізу зовнішніх та внутрішніх факторів державного та регіонального інвестування у розвиток конкурентоспроможності індустрії гостинності здійснено їх групування за категоріями: інновації, послуги, людські ресурси та витрати.

1. Мазур, В. (2017). Індустрія гостинності-ефективний інструмент розвитку туристичного бізнесу. Журнал європейської економіки, 14(3), 273-286.

2. Шаповалова, О. М. (2013). Інноваційна діяльність, як основа підвищення конкурентоспроможності готельного господарства. Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, (16), 224-228.

3. Голод, А. П., Іжевська, О. П., & Коркуна, О. І. (2019). Кластерна модель розвитку індустрії гостинності регіону. Східна Європа: економіка, бізнес та управління, 4(21), 375-380.

4. Матвійчук, Л., & Смал, В. А. (2021). Формування туристичних кластерів як напрям підвищення конкурентоспроможності індустрії гостинності регіону. Актуальні проблеми економіки. (239), 6-16.

5. Фонарьова, Т., & Бушуєв, К. (2021). Підвищення конкурентоспроможності українських підприємств індустрії гостинності. Економіка та суспільство, (25).

6. Смал, В. А. (2021). Регіональні аспекти розвитку конкурентних переваг індустрії гостинності. Економічні науки. Серія "Регіональна економіка", (18 (71)), 169-179.

7. Литвинець, Л. Імідж як фактор конкурентоспроможності підприємств індустрії гостинності. Zbiyr artyku yw naukowych recenzowanych., 68.

8. Кутняхова, А. С. Сучасні напрями розвитку інновацій в індустрії гостинності. Організаційний комітет, 146.

9. Матвійчук, Л., & Дашук, Ю. (2022). Європейський вектор сталого розвитку індустрії гостинності України. Економіка та суспільство, (45).

10. Стойко, І. І. (2019). Формування конкурентоспроможності готельного бізнесу. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції пам'яті почесного професора ТНТУ, академіка НАН України Чумаченка Миколи Григоровича: „Інновації: аспекти управління, виробництва, сфери обслуговування“, 72-73.

1. Mazur, V. (2017). Industriia hostynnosti-efektyvnyi instrument rozvytku turystychnoho biznesu. Zhurnal yevropeiskoi ekonomiky, 14(3), 273-286.

2. Shapovalova, O. M. (2013). Innovatsiina diialnist, yak osnova pidvyshchennia konkurentospro-mozhnosti hotelnoho hospodarstva. Visnyk Skhidnoukrainskoho natsionalnoho universytetu imeni Volodymyra Dalia, (16), 224-228.

3. Holod, A. P., Izhevska, O. P., & Korkuna, O. I. (2019). Klasterna model rozvytku industrii hostyn-nosti rehionu. Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia, 4(21), 375-380.

4. Matviichuk, L., & Smal, B. A. (2021). Formuvannia turystychnykh klasteriv yak napriam pidvyshchen-nia konkurentospro-mozhnosti industrii hostynnosti rehionu. Aktualni problemy ekonomiky. (239), 6-16.

5. Fonarova, T., & Bushuiev, K. (2021). Pidvyshchennia konkurentospro-mozhnosti ukrainskykh pid-priemstv industrii hostynnosti. Ekonomika ta suspilstvo, (25).

6. Smal, B. A. (2021). Rehionalni aspekty rozvytku konkurentnykh perevah industrii hostynnosti. Ekonomichni nauky. Serii "Rehionalna ekonomika", (18 (71)), 169-179.

7. Lytvynets, L. Imidzh yak faktor konkurentospro-mozhnosti pidpriemstv industrii hostynnosti . Zbiyr artyku yw naukowych recenzowanych., 68.

-
8. Kutniakhova, A. S. Suchasni napriamy rozvytku innovatsii v industrii hostynnosti. Orhanizatsiinyi komitet, 146.
 9. Matviichuk, L., & Dashchuk, Yu. (2022). Yevropeyskyi vektor staloho rozvytku industrii hostynnosti Ukrainy. *Ekonomika ta suspilstvo*, (45).
 10. Stoiko, I. I. (2019). Formuvannia konkurentospromozhnosti hotelnoho biznesu. *Materialy Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii pamiati pochesnogo profesora TNTU, akademika NAN Ukrainy Chumachenka Mykoly Hryhorovycha: „Innovatsii: aspekty upravlinnia, vyrobnytstva, sfery obsluhovuvannia “*, 72-73.